

ÖZET

Akut faz cevap hayvanda travma, infeksiyon yada yangıya karşı ortaya çıkan çıkan bir reaksiyondur. Akut faz reaksiyon sırasında karaciğerden haptoglobin, serum amiloid-A (SAA), CRP gibi AFPleri üretilir. Bu proteinlerin hastalığa karşı dirençte önemli etkileri vardır. Son yıllarda artan oranda yapılan çalışmalarda veteriner hekimlikte AFPleri düzeylerinin belirlenmesinin tanı, diagnoz ve tedavinin izlenmesinin yanı sıra hayvanların genel sağlık taramalarında da kullanılabileceği bildirilmiştir. Laboratuvarlar gönderilen örneklerde hemoliz, lipemi ve bilirubinemi sık rastlanılan olgulardır. Biyokimyasal analiz sonuçlarını etkilediği bilinen bu etkenlerin sığırlarda AFPleri düzeyleri üzerine etkilerinin incelendiği bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle sığırlarda yaygın olarak kullanılmaya başlanan AFP analizlerinin hemoliz, lipemi ve bilirubinemiden etkilenip etkilenmediğinin ortaya konması amaçlanmaktadır.

Serum örnekleri Aydın bölgesi Işıklı Köyündeki çeşitli çiftliklerden 20 klinik olarak sağlıklı inekten elde edilmiştir. Serumlar 4 tüpe bölünmüş ve analiz yapıncaya kadar -20⁰C de saklanmıştır. Serum örneklerine hemolizli kan, lipid ve bilirubin solusyonları eklenerek bu örneklerden haptoglobin seruloplazmin ve SAA analizleri yapılmıştır. Elde edilen sonuçlar istatistiki olarak değerlendirilmiştir. Haptoglobin analizininin lipemik hemolizli ve bilirubinemik örneklerden yüksek fakat önemsiz, ancak örneklerde sağlıklı serumlardan oldukça yüksek; SAA analizinde ise hemolizli, lipemik ve bilirubinemik örneklerin sonuçlarının yüksek sadece bilirubinemik örneklerde istatistiki farkın önemli olduğu belirlenmiştir. Seruloplazmin analizinde hemolizli örnekte istatistiki önemde bir farklılık bulunmuş, bilirubinemik örnekte elde edilen sonucun ise yüksek fakat istatistiki anlamı olmadığı belirlenmiştir.

Sonuç olarak sığırlarda yapılacak AFPleri analizlerinde hemolizsiz, lipemik olmayan ve bilirubin içermeyen örneklerden yapılması önerilmektedir. Ancak normal serum elde edilemeyen hastalık durumlarında bu çalışmanın bulguları ışığında değerlendirmeler yapılabilir.

Anahtar kelimeler: Akut faz protein, hemoliz, lipemi, bilirubinemi, inek.